

hereditate relicto a vobis Christus ipse dividat, & æternum Regnum, quod promisit, non tribuat. Nec contra Dei faciem iratas hominum facies consideretis: quia si ad tempus illis displiceritis, cum vos Deo placebitis, in vobis ille, quod promisit, implebit: cum placuerint (inquiens) Deo via hominis, omnes inimicos ejus converteret ad pacem. Prov. 16. Desumptus est iisdem verbis ex Theodovillano can. 4.

3. Can. XII. Petimus tandem, ut ordo Ecclesiasticus, in quibuscumque ei fuerit necesse rigorem salutis humana exercere, per potestatem vestram, & per ministerium ministrorum dominationis vestre secundum antiquam consuetudinem suam vigorem recipiat, & populi generalitas una cum Ecclesiastica devotione iudicium, quod honor Regis diligit, & iustitiam, qua thronus ejus firmatur, per dispositionem vestram suscipiat. Seu admonitione atque consilio Sacerdotali, vestra sublimitas, & quisque in quolibet statu vel ordine de rapinis & ceteris, que discordia malo acciderunt, præteritis erroribus penitentiam gerat, & Domini reconciliationem expostulet: quam facile omnis, qui quaesierit, inveniet, si in loco discordie plantata fuerit caritas, que cooperit multitudinem peccatorum; eumque potius quam nos in consilio non nostro, sed Dei, attendatis, qui dicit: Qui vos audit, me audit, qui vos spernit, me spernit. Non enim vos estis, qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis.

Eadem iisdem verbis sanciverat anno præcedenti Theodovillanus can. 6. Laudabilis, immo & ad salutem animarum necessaria Episcoporum libertas, Reges, ubicunque officio proprio defunt, ac religionem pessumdam, non dissimulante commomentum, cum tam multis adulatoribus & perveris consiliariis obdeantur in ipsorum perniciem. Exigua enim (ut Rex Salomon in Spiritu Dei protestatur Sap. 6.) conceditur misericordia, potentes autem potenter tormenta patientur. Fortioribus autem fortior instat cruciatio.

Can. XVII. Ut res Ecclesiasticæ tempore principatus vestri ablata ex integro presentialiter restituantur, & restituta conserventur, sicut tempore avi & patris vestri fuerunt, & excepto superposito, quod ad usus possidentium absumptum est, quomodo tunc erant, quando vos illas inde tulistis, sine refragatione reddantur. Hinc enim in canone quinto Aurelianensi tit. 13. scriptum est: Ne cui liceat res vel facultates Ecclesiæ, vel Monasterii, aut Xenodochii, pro quacunque elemosyna cum iustitia delegatas retentare, alienare, atque subtrahere. Quod si quis fecerit, tamquam necator pauperum, canonum antiquorum sententiis constructus, ab Ecclesiæ liminibus excludatur, quando ab ipso ea, que sunt ablata vel retenta, reddantur. Eadem eodem anno constituta sunt in Concilio Bellovacensi, can. 3.

Can. XVIII. Ut præcepta illicita, jure beneficiario de rebus Ecclesiasticis facta, a vobis sine dilatione rescindantur, & ut de cetero ne fiant, a dignitate vestri nominis Regii caveatur. Desumptus est ex Bellovacensi canone.

Can. XIX. Ut ab Ecclesiis ditioni vestre subjectis in debitas consuetudines & injustas exactiones de cetero non exigatis: Sed ita eas conservetis, sicut ordo docet canonicus, & tempore avi & patris vestri conservata sunt. Sic etiam habet Bellovacensis can. 5.

6. Can. XXIV. Ut contra depredatores & oppressores Ecclesiarum, & rerum ad easdem pertinentium defensores secundum ministerium vestrum, quantum Deus posse dederit, existatis: & præcepta, que avus ac pater Ecclesiis ditioni vestre subjectis fecerunt, ac firmaverunt, & stabilita confirmaverunt, queque vos confirmastis, de cetero rata in omnibus conservetis. Repetitio est canonis Bellovacensis 6.

4. Can. XXVIII. Regem admonet, ut plenam Episcopis residendi intra proprias Dioceses libertatem tueatur, neque committat propter diversas perturbaciones ad remotiora loca secedere, atque ita per absentiam suam officium a Deo injunctum deserere.

5. Can. XXX. Ut si quis de ordine Sacerdotali contemptu minoris Ecclesiæ ambitiose & improbe ad potiorem aspirare contenderit, canonica erga eum definitio conservetur.

Reperitur in Decreto 7. q. 1. c. si quis de ordine, Concilium pariter Rhemense secundum, can. 20. & Turonense tertium, can. 14. anno Christi 813, hoc idem vertuerant. Et ante hos Synodus Antiochena can. 21. & Sardicentis can. 1.

Can. XXXIV. Ut canonum statuta sine præjudicio ab omnibus custodiantur, & nemo in actionibus vel iudiciis

Ecclesiasticis suo sensu, sed illorum auctoritate ducatur. In exponendis etiam vel predicandis Divinis Scripturis, Sanctorum Catholicorum & probatissimorum Patrum sensum quisque sequatur, in quorum scriptis, ut beatus dicit Hieronymus, (scilicet in epist. ad Letam) fidei veritas non vacillet. Sed & qui in suis Monasteriis religioso residebant, & vocum novitates, & ut immolescant studio, proferre satagant, acerrime ut presumptores arguantur & comprimantur.

Can. XXXVII. Ut quicumque ex Clero esse videntur, arma militaria non sumant, nec armati incedant: sed professionis sue vocabulum religiosi moribus & Religioso habitu præbeant. Quod si contempserint, tamquam sacrorum Canonum contemptores, & Ecclesiastica sanctitatis profanatores proprii gradus amittentur, quia non possunt simul Deo & Saeculo militare.

Refertur a Gratiano, 23. q. 8. c. quicumque ex clero. Vide superius Concilii Moguntini anni 813, can. 18.

Can. XL. Admonenda est Regia magnitudo de Hospitalibus, que tempore prædecessorum suorum & ordinata & exulta fuerunt: & modo ad nihilum sunt redacta. Sed & Hospitalia Scotorum, que sancti homines gentis illius in hoc Regno construxerunt, & rebus pro sanctitate sua acquisitis ampliaverunt, ab eodem Hospitalitatis officio funditus sunt alienata; & non solum supervenientes in eadem Hospitalia non recipiuntur, verum etiam ipsi, qui ab infantia in eisdem locis sub religione Domino militaverunt, & exinde eiciuntur, & oblitam mendicare coguntur. Unde permissenda est canonica sententia, & maxime decretalis Symmachi Papa definitio, qua necator pauperum & Christi traditor Judas, idem qui hujus sceleris auctor & perpetrator esse dignoscitur, præsentis & perpetuo est anathemate feriendus. Qui reiculum, inquit Symmachus Papa, vel quidquid fuerit Ecclesiæ, petunt a Regibus, & corrumpenda pietatis instinctu egentium substantiam rapiunt, irrita habeantur, que obinent, & a communione Ecclesiæ, cujus facultatem auferre cupiunt, excludantur. Item in Canone Aurelianensi, si quis quolibet tempore contra hanc constitutionem nostram venire tentaverit, aut aliquid de consuetudine vel facultate Xenodochii abstulerit, ut Xenodochium, quod avertit Deus, esse designat, ut necator pauperum irrevocabili anathemate feriatur.

Memorata Symmachi Papæ decretalis habetur in eisdem Epistola quinta ad Cesarium Arelatensem can. 1. Lapsu tamen memoria Meldensis Synodus refert quasi verba Symmachi, que tamen ejus non sunt, sed Avernenis Concilii sub Agapeto Pontifice can. 5. que vero verba refert ex Concilio Aurelianensi, concipi debent de Concilio quinto Aurelianensi, & sunt in fine canonis 15. quod Concilium est anni 549. sub Vigilio Pontifice.

Can. XLI. Providendum est Regia Majestati, ut Monasteria, que ab hominibus Deum timentibus in sua proprietate constructa, prædecessores illius causa defensionis & Mundeburdi susceperunt, sub libera libertate, remota spe hereditaria de illorum propinquitate, ibidem religio observaretur, & nunc in alodium sunt data; quapropter omnis exinde religio funditus est eversa: qualiter vota fidelium inconversa permanent, ne voces eorum contra se ante Deum clamantes, adjuvato periculo de eorum perditione, qui in eisdem locis necessitate naufragantur, condemnabiles sentiat. Vox ita Mundeburdi & Mundeburdum, nonnunquam etiam Mandeburdum, inter scripta & formulas sæculi septimi, octavi, ac noni frequenter occurrit; nihilque aliud notat quam protectionem, que vulgo dicitur: Salvaguardia.

Can. XLII. Monenda est solertia Regia, ut strenuos & fideles missos per Regnum sibi commissum dirigat, ut investigent, ac diligenter imbrevent res Ecclesiasticas, quas per subreptionem atque ignorantiam quorumcumque, in alodium ipse aut pater suus donavit: & consulens periculo animarum, sue videlicet ac patris sui, hoc ad tempus corrigere studeat, ne forte cum voluerit, minime possit.

7. Can. LXII. Hi vero qui ex rebus Ecclesiasticis nonas & decimas persolvere debent, etiam sarta tecta Ecclesiæ secundum antiquam auctoritatem & consuetudinem restaurare debent: & hoc non solum negligunt, verum & per contemptum dimittunt, atque clericos fame & penuria, Ecclesiastica quoque adificia dissolutione annullari permittunt, tandis ab Ecclesiastica communione separantur usque dum diligentia emendare studeant, quod secordia neglexerunt. Quod si denuo iteraverint, Regia potestate compulsi juxta legale & antiquum dictum: Qui negligit censum, perdat agrum.

Poffet

Poffet alicujus animo subreperere ex canone isto de omnibus, quicumque ex propriis & avitis prædiis fructus sub decimarum præstandarum obligatione colligunt, ut scilicet si facta tecta Ecclesiasticorum adificiorum restaurare negligant, ipsa eorum prædia Ecclesiis addicantur in proprietatem. Id tamen ab isto canone non intenditur, cum de nonis simul & decimis loquatur. Illis enim temporibus hæc vigeat consuetudo, ut Ecclesiæ terras aliquas aliquibus etiam laicis largirentur excolendas & persolvendas, hac lege & conditione, ut de harum fructibus duplices persolverent decimas, quas Nonas decimas vocitabant, nunc etiam vulgo dicuntur *Neumes*. Et insuper ejusmodi colonos seu beneficiarios astringebant ad hoc, ut contribuerent ex parte ad Ecclesiæ structuras instaurandas reparandasque. Eodem spectat Arelatensis Concilii VI. ann. 813, can. 25. Ut si quis beneficium de rebus Ecclesiæ habet, ad tecta ejusdem Ecclesiæ restauranda, vel ad ipsas Ecclesiæ adificandas omnino adjuvet. Hoc idem decernitur ejusdem anni Concilio Moguntinensi can. 42. Quicumque beneficium Ecclesiasticum habent, ad tecta Ecclesiæ restauranda, vel ipsas Ecclesiæ emendandas (id est reficiendas) omnino adjuvent, & nonam & decimam reddant. Scimus nonnunquam Ecclesiæ Rectores, simulque parochianos, qui unius & simplicis decimæ ex paternis aut hereditariis prædiis debitores sunt, in partem reparationis aut structura Ecclesiæ, a quibus Sacramenta sumptuosa sunt, vocari. Sed plane diversi sunt ab illis beneficiariis, quorum fit in præfatis aliisque hujus sæculi canonibus, quos multos proferre possemus, mentio. Liqueat præterea, plerisque Ducibus, & Optimates terras Ecclesiasticas sibi nimia licentia a Carolo Martello ejusque posteris Principibus concessas possedisse in proprietatem, quos ab exorato Rege compellendos decernit iste canon, quia Optimates illi Ecclesiæ iusta spernebant eo pretextu, quia prædia & decimas feudales non ab Ecclesiæ, sed propriis in bello meritis immediate a Principe consecuti essent. Ad istud pariter beneficiorum genus præcarie antiquæ, quarum jampridem usus exolevit, referri possunt, per quas privati quibusdam Ecclesiasticas terras sub quibusdam oneribus, sine ulla temporis præfixione, ad libitum amovibiles ac resumendas clericorum cætus improvide attribuebat, que nonnunquam ad posteros transmittentur; & per segnitiam clericorum tractu temporis in familiarium dominium transibant. Itud ipsum Meldense Concilium meminit præcariarum c. 21. & 22. quas vel rescindi jubet, vel ad melius reformari.

8. Can. XLIII. Ut secundum canonicam auctoritatem & constitutionem Domini Imperatoris Ludovici, de agro Ecclesiastico & manso, & de mancipiis, que ipse suis capitulis constituit, vel si quilibet pro loco sepulture aliquid largitus Ecclesiæ fuerit, neque de decimis & oblationibus fidelium, cuiquam Presbytero aliquem censum persolvere cogat, nec quisquam cuiuslibet ordinis vel dignitatis exinde quidquam subtrahat, ut redditionem quamcumque exigat temporalem. Quod si fecerit, communione usque ad satisfactionem privetur, & regia potestate hoc emendare legaliter cogatur.

Canon iste insertus est ab Ivone p. 3. cap. 56. Istud ipsum Concilium can. 11. in Ecclesiastica immunitatis gratiam, produxerat immunitatem terrarum Sacerdotalium in Agypto, tempore dominationis Joseph sub Rege Pharaone, necnon tunicam inconsutilem figuram Ecclesiæ, quam nec ipsi crucifigores Christi dividere ausi sunt inter se. Prætereaque confiscationem pallii Abie Silonitis Prophetæ, qua portendebatur futura Regni Judaici divisio in pœnam profligatissimi Regis Salomonis. Carolus Magnus & Ludovicus Pius hæc de immunitate Ecclesiastica sanciant lib. 9. Capitularium, c. 148. Volumus atque decernimus, ut omnes intelligant, non solum Claustra Monasterii vel Ecclesiæ atque castria Ecclesiarum sub immunitatis defensione consistere, verum etiam domos, & villas, & septa villarum & piscatoria manufacta, & quidquid fossis aut sepibus, vel etiam alio clausularum genere præcingitur, eodem immunitatis nomine comprehendit. Idque etiam firmant lib. 5. cap. 187. Placuit ne prædia celestium secretorum dicata, Deoque tradita, a quibusdam aliqua occasione vexentur aut invadantur, sed sub immunitatis tuitione, perpetua firmitate perdurent. Similiter & homines eorum, & omnia que eis subjecta esse noscuntur. Hanc vero solum immunitatis exceptionem admittunt lib. 6. c. 107. Possessiones (inquunt) ad religiosa loca pertinentes nullam descriptionem agnoscant, nisi ad constitutionem viarum, vel pontium, si tamen intra eadem loca habuerint possessiones: in aliis vero omnibus habeant integram immunitatem. De novis tamen acquisitionibus secus decernunt, si antequam Ecclesiæ obveniant, tributaria fuerant, lib. 3. c. 26. Ut Cabassuti, Notitia Ecclesiastica.

de rebus, unde census ad partem Regis exire solebat, si ad aliquam Ecclesiæ tradita sunt, aut reddantur propriis hereditibus, aut qui eas reinerunt eundem censum persolvat. Et lib. 4. c. 37. Quicumque terram tributariam, unde tributum ad partem nostram exire solebat, vel Ecclesiæ, vel cuiuslibet alteri tradiderit; is qui eam suscepit, tributum quod inde solvebatur, omnimodo ad partem nostram persolvat: nisi forte talem firmitatem de parte dominica habeat, per quam ipsum tributum sibi perdonatum possit ostendere.

6. Can. LXXII. Ut nemo quemlibet mortuum in Ecclesiæ quasi hereditario jure, nisi quem Episcopus aut Presbyter pro qualitate conversationis & vite dignum duxerit, sepelire presumat. Nec quisquam ossa cuiuslibet mortui de sepulchro suo eiciat, aut sepulturam cuiusquam temerario ausu quoquo modo violat: sed unumquemque in loculo sibi a Deo preparato atque concesso, adventum iudicis sui præsolari concedat: maxime cum non solum Divine leges, sed etiam & humana apud humanam rempublicam, sepulchrorum violatores reos morti disjudent. Sed & neque pro loco sepulture, ut verbis Sancti Gregorii utamur, pretium de terra concessa purredini querere, & de alieno velle facere luctu compendium, aliquo modo tener. (Hæc ejus verba sunt lib. 6. indict. 3. epist. 55.) Si quando autem proximi vel heredes sponte aliquid offerre in Ecclesiæ voluerit, & in elemosynam defuncti, accipere non vetamus: peti autem aut aliquid exigi omnino prohibemus, ne quod valde irreligiosum est, aut veniale, quod absit, Ecclesiæ dicatur, aut de humanis moribus videantur gratulari, si compendium exinde studemus modo quolibet querere.

Eadem statuuntur c. quæta est, & tribus seq. 13. q. 1. & c. abolendæ, de sepult. & c. audivimus, de Simonia. Require inferius Concilii Vermeriensis canon. 16. Quæritur jam si quis sibi fuisse hereditibus velit sepulture locum ita proprium acquirere, ut non sit deinceps liberum aliorum fidelium corpora eo inferre, utrum patris liceat ob compendandam servitutum illam, que imponitur Ecclesiæ; Affirmative respondet Suarez de religione, tr. 3. lib. 4. cap. 14. n. 18. eaque communis est sententia, & ubique fere recepta praxi, de qua egi in nostra theoria & praxi canonica. Porro jura pœnalis, que innotuit iste canon Meldensis, require in titulis, ff. & Cod. de sepulchro violato.

CONCILIA IN CAUSSA GOTESCALCHI Monachi diversis locis celebrata.

1. Gotescalchus Monachus & Presbyter Monasterii Orbacensis apud Sueffiones, inquieti & superbi spiritus homo, suo decedens Monasterio Italiani, Dalmatiam, Pannoniam, Noricum, & Germaniam aviditate spargendi dogmata sua peragravit: que cum fidei Orthodoxæ adversantia plerisque viderentur, horum examinandorum gratia Rhabanus Moguntinus ex Monacho Archiepiscopus, vir eximia doctrina & pietate præditus, Moguntie Concilium convocavit, coram quo citatus Gotescalchus & interrogatus quæcumque libuit haud dissimulante respondit in suarum defensionem opinionum, quas accurate discussas Concilium judicavit hæreticas, quas accurate discussas Concilium judicavit hæreticas, que accurate discussas Concilium judicavit hæreticas, que accurate discussas Concilium judicavit hæreticas, remissa est Gotescalchi persona ad Hincmarum Rhemensem Archiepiscopum, ann. Chr. 848.

2. Sequenti anno 849. apud Carisiacum, vulgo *Creci*, coactum est Concilium, cui duo Metropolitaniani Venio Senonensis, & Hincmarus Rhemenis cum multis Episcopis, Abbatibus & selectis Sacerdotibus interfuerunt, a quibus denuo discussa diligenti examine Gotescalchi doctrina, iterum damnata proscriptaque fuit. Ipse vero post iteratas exhortaciones in sententia pertinax, asperis verberibus castigatus suarum assertionum libros in ignem paratum projicere compulsum est. Si fides habenda sit annalibus Bertinianis, eadem Gotescalchi causa iterum ventilata est in altera Synodo Carisiaca anni 847. ejusque doctrina quatuor articulis oppositis reprobatæ. Sed re plene ante quadriennium ab Episcopis Gallicanis exacta & discussa, ipsoque Gotescalcho ad ergastulum perpetuumque silentium retrofo, nulla erat causa idem iudicium sub incudem revocandi. Appellaverat quidem Gotescalchus ad supremam sedem, Q 2 sed